DEBAT ME MINISTRIN E JASHTËM GREK NIKOS KOTZIAS NË SEESOX – OXFORD

Nga Mal Berisha

Në fillim të qershorit të vitit 2015 mora një ftesë nga SEESOX (South East Evropian Studies at Oxford) për të marrë pjesë bashkë me të gjithë ambasadorët e vendeve të Ballkanit, në një takim me Ministrin e Jashtëm të Greqisë z. Nikos Kotzias. Me këtë organizatë Ambasada kishte marrëdhënie të mira, kryesisht për faktin se ai ishte vendosur në një institucion shumë prestigjioz në Kolegjin e Shën Antonit në Oxford. E vërteta është që, edhe pse SEESOX ishte i vendosur në Oxford, atë e drejtonin akademikë grekë, të cilët, natyrisht nuk i shmangeshin njëanshmërisë. E megjithatë ata ishin mjaft të kujdesshëm, për të mos rënë në sy. Aty bëheshin shumë veprimtari të natyrës akademike dhe ne shqiptarët kishim një farë historie të pranisë aty. Një ndër pjesëmarrësit e veprimtarive të tyre ishte Guvernatori i Bankës së Shqipërisë, i cili promovonte libra statistikash, me sa kisha dëgjuar, të shoqëruara edhe me ndonjë donacion. Ajo traditë vazhdon edhe sot.

Debat me Ministrin e Jashtëm Grek, Nikos Kotzias

SEESOX ishte, pra, një vend ku ndodhnin shumë gjëra. Një e tillë ndodhi edhe më 15 qershor 2015. Atë ditë në sallën e Shën Andonit do të ligjëronte Ministri i Jashtëm Grek, Nikos Kotzias.

Shkova bashkë me djalin tim, Kreshnikun, i cili kishte ardhur nga Universiteti i Harvardit në Cambridge, Massachusets, ku po studionte dhe ishte shumë i interesuar të shihte sesi do të mbahej një seminar i tillë me një Ministër të Jashtëm të një vendi fqinj me Shqipërinë. U ulëm në radhën e parë përkrah ambasadorëve të Kosovës, z. Lirim Greiçevci, atij të Bosnjës e Hercegovinës, z. Mustafa Muezinoviç, të Malit të Zi. z. Lubomir Stankoviç, të Serbisë Ognin Prebilevic dhe atij të Maqedonisë.

Pasi u paraqit nga mikpritësi, dr. Othon Anastasakis, Ministri Grek e mori fjalën. Ishte jashtëzakonisht i shëndoshë dhe kjo e bënte të dukej edhe pak fodull. Fliste bukur dhe kishte anglishte të pasur, por me një theks shumë të fortë grek. Që në fillim i thashë djalit tim, Kreshnikut:

“Dëgjo, unë po mbaj shënime, por këtë bëje edhe ti, sepse kam një farë droje që ky këtu sot do të thotë

diçka, të cilën unë duhet ta marr shënim në mënyrën më të saktë”.

Që të dy morëm shënim fjalë për fjalë çdo gjë që tha ai.

Ministri grek foli për çdo gjë, vetëm për situatën në vendin e vet nuk tha asnjë fjalë, edhe pse gjithë mediat e botës krizën financiare greke e kishin në edicionet e tyre kryesore të lajmeve. E “zgjidhi” Krizën e “Majdanit” në Kiev të Ukrainës, foli për Evropën deri në Baltik, nuk tha asnjë fjalë për krizën financiare greke, që po rrezikonte monedhën evropiane dhe u ndal te rajoni i Ballkanit. Kur erdhi fjala për Shqipërinë, Niko Kotzias ishte shumë kritik dhe tha:

> *“...Këto plane janë të njëjta me - dhe po aq kundërproduktive sa - planet e atyre që ëndërrojnë për një Shqipëri të Madhe dhe prodhojnë harta (të një Shqipërie të Madhe), e cila përfshin pjesë të Greqisë së Veriut dhe ishujve në Detin Jon. Në veçanti, partneri i ri në qeveri partia PDIU-së, e cila është “pasardhëse” e partive naziste nga koha kur rajoni ishte në pushtimin nazist, i dëmtojnë marrëdhëniet tona”.*

Ai gjithashtu shprehu shqetësimin mbi, siç tha ai, “shkeljen e të drejtave të minoritetit grek indogjen në Shqipëri”. Pastaj ai u ndal te "mosrespektimi" i marrëveshjeve ndërkombëtare, siç e cilësoi ai, nga ana e Shqipërisë. Kotzias shtoi se shqiptarët duhet ta vlerësojnë faktin se Greqia vazhdon të jetë burim të ardhurash monetare nga emigrantët shqiptarë, që punojnë në Greqi, dhe se iu është dhënë e drejta e shtetësisë fëmijëve të emigrantëve të lindur në Greqi.

Sikur të mos mjaftonte ky sulm i paprecedent, vetë biseda e tij u zhvillua në një sfond, ku projektohej një hartë e vjetër e Evropës.

Mora shënim çdo gjë që tha dhe, pasi kishte mbaruar na u dha fjala neve të audiencës. Ngrita dorën dhe e mora fjalën. E pashë të nevojshme se duhej të ndërhyja menjëherë.

E mora mikrofonin i pari. Bëra një hyrje kortezie, me mirësjelljen, që e kërkonte vendi dhe fill më pas i kujtova atij se harta, me të cilën po ilustronte bisedën ishte një hartë gjeopolitike të cilës i mungonte një vend i Ballkanit - Kosova. Pastaj shtova se ishte e papranueshme për inteligjencën e një audience

akademike dhe ambasadoriale, që të hiqej Kosova prej hartës ilustruese të prezantimit të tij.

“Ne e dimë, - i thashë, - se Republika Helenike ende nuk e ka njohur Kosovën, megjithatë ju e keni një zyrë ndërlidhjeje atje. Në asnjë rrethanë kjo nuk ju jep të drejtën që ta hiqni nga harta një vend që njihet nga rreth 100 shtete të botës”. Pas kësaj shtova se në Shqipëri nuk ka pasur kurrë dhe as që ka parti naziste. Një parti e tillë dihet se ekziston në Greqi me emrin “Agimi i Artë” dhe, sipas mediave greke, ajo është anëtare e parlamentit grek me 17 anëtarë ekstremistë. Nëse bëhet fjalë për nënkryetarin e parlamentit shqiptar, i cili sapo është zgjedhur dhe që vjen nga një parti legale, ai nuk ka asnjë lidhje me nazizmin. Në Shqipëri nuk ka asnjë parti ekstremiste, as të djathtë, as të majtë. E drejta për të zgjedhur dhe për t’u zgjedhur në Shqipëri garantohet me Kushtetutë dhe Parlamenti Shqiptar, i cili është organ sovran. Ndërkaq, asnjë organizatë ndërkombëtare nuk ka përmendur ndonjëherë praninë e partive ekstremiste në Shqipëri.

Sa i takon trajtimit të pakicës greke në Shqipëri, iu drejtova audiencës:

“Ata gëzojnë tëra të drejtat sipas kartave ndërkombëtare të të drejtave të njeriut. Shqiptarët, trajtimin njerëzor të grupeve tjera etnike e kanë në traditën e tyre”.

Po ashtu, shtova se Shqipëria është shembulli më unik në Evropë në mënyrën se si i trajtoi hebrenjtë gjatë periudhës së Holokaustit, duke e trefishuar popullsinë e tyre, pa humbur asnjë jetë të tyre, në një kohë kur në tërë Evropën numri i tyre u tkurr për shkak të bashkëpunimit të vendeve të pushtuara me nazistët. Sa iu takon emigrantëve shqiptarë, theksova se është e vërtetë, që ata kanë sjellë të ardhura në Shqipëri, por janë po ata që në 25 vjet kanë kontribuar për ta ndryshuar dhe ndërtuar Greqinë.

Ministri Kotzias dhe drejtuesit e SEESOX-it u gjendën një pozitë shumë të palakmueshme, sidomos për çështjen e hartës. Ministri bëri sikur kërkoi ndjesë për hartën dhe shtoi se në Universitetin e Peloponezit, ku ai jepte mësim, studentët më të mirë ishin ata shqiptarë. Diskutimet e tjera nuk patën ndonjë rëndësi të madhe.

Sapo dola nga salla, telefonova Shpëtim Idrizin, Kryetar i Partisë së çamëve, i cili pikërisht ato ditë kishte

hyrë në Kuvendin e Shqipërisë dhe ishte bërë nënkryetar i tij. Kjo shkaktoi tërheqjen nga koalicioni qeverisës të një partie të vogël të pakicës greke.

U kthyem vonë në Londër dhe u ula të shkruaja me kujdesin më të madh raportin për atë ngjarje në Oxford. Pashë tërë shënimet që kisha marrë. I ripashë disa herë bashkë me Kreshnikun. Prapë, duke ditur gravitetin dhe bujën që do të shkaktonte ai debat me ministrin Kotzias në median shqiptare, u mata shumë para se ta nënshkruaja dhe ta nisja për në ministri. Kur e kisha përfunduar fare, Kreshniku e kontrolloi edhe një herë websit-in e Ministrisë së Punëve të Jashtme Greke dhe pa se u bë publik leksioni i Nikos Kotzias, i cituar fjalë për fjalë siç e kishte thënë në Oxford atë ditë dhe siç e kisha shënuar në bllokun tim diplomatik.

Tanimë edhe më i sigurt për vërtetësinë e raportit, e përktheva fjalën e tij dhe shtova në material edhe linkun e fjalës në website. Aty rreth orëve të para të mëngjesit e nisa materialin për Tiranë. Të nesërmen e gjithë media shqiptare ishte e mbushur me lajmin sencaional që doli nga Oxfordi.

House - Londër, 16 qershor 2015